

Kısa Öykü Yarışması İkincisi
Fehmi SALIK
Rumuz: YEL

TACDAR DEDE

Kapı komşuydular. Her iki aile de birer gecekonduya oturuyordu. Onlar Van'dan, Gülizarlar da Hınıs'tan kalkıp gelmişlerdi İzmir'e.

Gülizar, Sümbül'ün sınıf arkadaşıydı.

Gülizar'ın babasının adı 'Tacdar'dı; 'Tacdar Dede' diyorlardı ona. Bu adam, mahallenin sevgilisiydi. Yolda giderken bir taş, bir naylon poşet, bir kâğıt parçası görsün, alır çöp bidonuna koyardı hemen. Kızgınları o sakinleştirir; küskünleri o barıştırdı. Mahalle sınırsız bir okuldu; öğretmeni de Tacdar Dede'ydı.

'Tacdar' sözcüğünün anlamını, Gülizar'dan öğrenmişti: 'Taç giyen hükümdar' demektir. Gülizar'ın anasının adı da 'Senem'di. 'Senem'in de 'put' anlamına geldiğini yine arkadaşı anlatmıştı ona. Bununla da kalmamış, kendi adının anlamını da açıklamıştı ona: "Gül yanaklı". O zaman da ikisi birden gülmüştü.

Lisede edebiyatı, en iyi bilen Gülizar'dı. Özellikle 'Halk Edebiyatı'nı ve 'tasavvuf'u çok iyi biliyordu. Bu alanda tanımadığı şair ve düşünür yoktu. Öğretmen bile çekinerek konuşurdu Gülizar'ın önünde.

Evleri gecekondu olmasına karşın, ayaklarını sarkıtsalar Körfez'in suyuna değdi. Her ikisinin de evlerinin damı, bir gökdelenin en üst balkonu gibiydi. Akşamları bu damlara çıktıklarında İzmir, ışıktan ikinci bir deniz gibi görünürdü onlara. O güzelim Mavişehir'e, Bostanlı'ya, Karşıyaka'ya tepeden bakarlardı. İzledikleri manzaranın tadı damaklarından, parıltısı gözlerinden silinmezdi bir zaman.

Sümbül'e annesi, Gülizarlar için 'Alevi' der dururdu hep. Babası da annesinin bu tür konuşmalarında sözünü keserdi hemen:

"Keşke herkes komşum Tacdar gibi olsa; karıncayı incitmez o. Bana göre en gerçek Müslüman odur. Adam bir kere hoşgörölü ve sabırlıdır. Sonra onun için bir 'bilgi küpü'dür dersem, hiç de yanılmam."

Annesiyle babasının bu konuşmaları, Gülizarlarla ilgili Sümbül'ün merakını iyice kamçılıyordu.

Sümbül, ders çalışma bahanesiyle Gülizarlara gitti bir gün; bir punduna getirip 'Alevilik' hakkında bilgi istedi Tacdar Dede'den. Canına minnet Dede'nin; o da kızıyla onu, karşısına oturtup bir güzel ders verdi onlara:

"Önce bir özdeyişle işe başlayayım: 'İncinsen de incitme.'

Bu tümce, Pirimiz'in öğüdüdür bize. Yeryüzünde söylenmiş en güzel tümcelerden biridir bence. Biz böylesi söylemlerden oluşmuş bir öğretiyle, yoğrulmuş bir toplumuz.

Hoşgörüyü, pirlerin piri Hacı Bektaş'tan; direngenliği, haksızlığa başkaldırıcı Nesimi'den, Pir Sultan'dan almışız.

Konukseveriz. Böldüğümüz ekmeğin büyük parçasını arkadaşımıza veririz.

Bizden önceki ustalarımız söylemiştir: 'Namus hariç, bölünmez bir malımız yoktur bizim.'

'72 millet'i bir tutarız. Bugün bu sayı, artmıştır kuşkusuz. Irk, renk, cins, dil, din ayrımı yapmayız. Yönümüz ileriye dir daima. Bizde bağnazlık, kıskançlık, aşağılama yoktur. İmece vardır; paylaşım vardır; eşitlik vardır.

Alevilik budur işte sevgili kızım. Baban, iyi tanıyor beni; tüm mahalleli iyi tanıyor; sen de tanıyorsun. Okula giderken görürsün hep: yolunuzun üstünde solda yeni yapılan bir bina vardır. Cemevi'dir orası.

Gel konuğumuz ol bir gün; Gülizar'a eşlik et; sazımızı/ sözümüzü işit; yolumuzu/töremizi gör. Daha iyi aydınlanırsın o zaman.”

Öyle yaptı o da. Babasından izin alıp Gülizar'la birlikte, Tacdar Dede'nin yönettiği 'cem töreni'ne katıldı bir gün.

Bir döşek serilmişti başköşeye. Döşegin üstünde Tacdar Dede, oturuyordu.

Olanları, gördüklerini tıpkı bir çevirmen gibi uygun bir biçimde Gülizar açmılıyordu ona. Onun sormasına gerek kalmıyordu artık.

“Bu döşeğe 'post' denir. Postta oturan da 'dede'dir. Dedelik, İmam Ali'den sürer gelir. En büyük pir, İmam Ali'dir. Dede, 'mürşit'tir; 'pir'dir. Görüyorsun işte; bizde kadın/erkek ayrımı yapılmaz. Hep bir aradayız işte böyle. Alnımız secdede iken dede, dua okur; bizler de hep bir ağızdan 'Allah Allah' deriz. Duamız Türkçedir. Söyleneni herkes anlar. Cem süresince, her eylemin bir duası vardır.

Işık, çok önemlidir bizde. Eskiden 'çerağ' derlermiş buna. Işık, aydınlıktır. Karanlığa değil, aydınlığa koşarsınız biz. Az sonra 'lokma' dağıtılacak. Herkes evinden yiyecek için bir şeyler getirir. Dede ve diğer görevliler bu toplanan yiyecekleri eşit bir biçimde pay ederler. Bu paylar, dedenin eli öpülerek alınır. Buna 'lokma' denir işte. Lokma duayla yenir. Su, duayla içilir. Süpürme işlemi duayla yapılır. Cem süresince sazlar çalınır, deyişler okunur, semah dönülür. Bunları görüp yaşayacaksın şimdi.”

Sümbül de o gün, Tacdar Dede'nin elinden lokmasını aldı; zevkle, büyük bir iştahla yedi.

Tacdar Dede, lokma sonunda duasını hemen okudu:

“Allah Allah diyelim; kadim billâh diyelim. Bu gitti, ganisi gele; Muhammet, Ali bereketi getire. Pişirip kotaranlara, yiyip yedirenlere, Şah-ı Vilayet şefaât eyleye. Lokmanın gittiği yere gam/kasvet girmeye. Lokman-ı hekim bizimle ola. 12 İmam, yardımlarını üstümüzden esirgemeye. Halil İbrahim bereketi soframızdan, Hızır'ın eli sırtımızdan eksilmeye. Biz tükettik, Allah doldura. Allah, devletimizin kasasını, milletimizin kesesini gani gani eyleye. Fukaralık yeryüzünden siline; yoksulların yüzü güle. Yediğimiz her lokma evimizde, işyerimizde bize sağlık getire. Allah, kazalardan/belalardan bizi koruya. Şimdi hep birden 'gerçeğe hu' diyelim...”

Sümbül, o akşam yatağına girdiğinde düşündü:

Günü çok güzel geçmişti. Gerçi TV'lerde zaman zaman Alevilik ve cemevleri üzerine söylemler dinlemiş, görüntüler izlemişti; ancak arkadaşı Gülizar'la birlikte o gün gördükleri ve Tacdar Dede'den işittikleri kadar böylesine donanımlı olmamıştı.

Gerçekten de bu cemevleri bir dayanışma, bir paylaşım yeri idi; bir kültür eviydi; bir okuldu. Tacdar Dede de, bu okulun öğretmeni idi; öyle sadece cennetten/cehennemden söz edip durmuyordu.

Her gün sadece merhabalaşıp geçtiği Tacdar Dede, gözlerinde daha da büyüdü.

Gözleri kapalı olmasına karşın yatakta hep Tacdar Dede'yi görüyordu Sümbül.

Semah dönenler, okunan o deyişler, çalınan o bağlamalar, yatağın içinde bile onu mest ediyordu.

Ne de güzel anlatıyordu bu Tacdar Dede:

“Biz her şeyi, iyiliği de kötülüğü de 'insan'da görürüz. İyiliği benimser, kötülüğü dışlarız. Allah bize görmemiz için göz, işitmemiz için kulak, düşünmemiz için beyin, bunlarla kazandıklarımızı paylaşmak için de dil vermiştir. Öyleyse gözümüz, güzeli görmeli; kulağımız, doğruyu işitmeli; beynimiz, gerçeği yorumlamalı; dilimiz, tatlıyı damıtmalı.

Acı da sevgi de insan içindir. Biz acıdan yana değil, sevgiden yana olmalıyız. Pirimiz'in buyruğu, pirimizin öğretisidir bu. Acı, sadece bedende oluşmaz; acıyı sadece bıçak, kurşun, darp doğurmaz. En büyük acı, yürekte/bellekte oluşandır; bunun öznesi de 'dil'dir. Bunu iyi bilen Pirim, taa çağlar önce 'İNCİSEN DE İNCİTME' demiştir. 'İncinmek' sözcüğü, her ne denli 'küçük' gibi gelirse de insana; gerçekte o, büyük acıların başlangıcıdır; göle atılan halkalar gibi yayılır tüm yöreye. Gençlerimiz incinir; çocuklarımız incinir. Anne/baba, dost/akraba, konu komşu incinir.

Biz anne ve babaların görevi, çocuklarımızı/gençlerimizi, yanımızı/yöremizi incitmekten çok, içimizdeki olanca sevgiyi onlarla paylaşmak olmalıdır. Bizlerle birlikte yaşadıklarımız arasında sağlam bir köprü olmalıdır. 'Güven', çok önemlidir. Çocuklarımıza, yakınlarımıza, yöremizdekilere karşı baskıcı, incitici davranışlardan uzak durmalıyız. Aramızda kurulan, bizi birbirimize bağlayan o sağlam köprüyü yıkmamalıyız. Onların bize karşı yanlış davranışlarını, incitici sözlerini hoşgörüyü karşılamalıyız. Üçüncü imamımız Hz: Hüseyin'in, şu güzel sözünü hep anımsamalıyız: 'İnsanların en büyüğü, intikama muktedir iken bağışlayandır.' Ulularımızın, pirlerimizin sözleri bize kılavuz olmalıdır. Onların yolunda gidersek, yanımız/yöremiz, güllük gülistanlık olur..."

O sabah uyandıklarında Sümbül'de, büyük bir değişiklik gördü anası; kızına seslendi:

"Hiç uyumamışsın gibi?"

"Doğru" dedi Sümbül; konuşmasını sürdürdü:

"Şu Tacdar Dede'yle oldum hep. Sağıma döndüm o; soluma döndüm o. Kulaklarımda onun sesi; kapalı gözlerimde onun gölgesi. Anlattıkları hiç çıkmayacakmış gibi kazındı belleğime. Düş mü gördüm ne, hiç bilemiyorum: Bu Tacdar Dede bazen Hacı Bektaş, bazen Pir Sultan gibi göründü gözlerime; bazen elinde bir kitap, bazen dizlerinde bir saz; bazen de tahta başında edebiyat öğretmenim olarak çıktı karşıma; bazen şiirler okudu Hacı Bektaş'tan, Pir Sultan'dan, Hatayî'den..."

Anası, Sümbül'ün gözlerine baktı.

"Ermişler gibi konuşuyorsun kızım?"

"Doğru diyorsun anne; o eski Sümbül değilim artık. Değiştim bir iyice. Bir Gülizar daha kazandı Tacdar Dede. Sevincimin derecesini bilemezsin. Eğer Alevilik, bu gördüklerim, bu işittiklerim, bu yaşadıklarım, bundan böyle ben de Alevi'yim..."

Ana/kız, birbirlerine sevgiyle sarıldılar...

SON